

הפקולטה למדעי הרוח
המחלקה לספרות משווה

אוניברסיטת
בר-אילן

לימודי תעודה בתיאטרון

חוברת מידע

תשע"ט

מטרה:

הקורסים מיועדים לקהל הסטודנטים ולקהל הרחב המחפש העמקה של תחומי הדעת והעשרה במרחב אמנותי, אסתטי, תרבותי ורוחני.

מטרתם לספק ראייה רחבה על התיאטרון הישראלי, היהודי והכללי, תוך הדגשת הדיאלוג בין התרבות העברית והיהודית לבין תרבויות העולם. מלבד רכישת השכלה ספרותית ותיאורטית, הקורסים דוגלים גם במפגש בין אנשי אקדמיה לאנשי מקצוע התיאטרון והבמה, מחזאים, במאים, שחקנים ודרמטורגים, ועוד.

מידע כללי:

יום ג', שלושה קורסים בכל אחד מהסמסטרים. סה"כ 6 נקודות זכות.

לנרשמים לסדרת הקורסים המלאה תוענק תעודה מטעם אוניברסיטת בר-אילן.*

הקורסים יכולים לשמש לצבירת נקודות זכות לתואר במחלקה לספרות משווה וגם בתור קורסים כלליים. לא נדרש ניסיון או רקע בתיאטרון קודם.

* לימודי תעודה, לא תואר אקדמי. לעניין הגשה לבגרות או הוראת תיאטרון, לימודי התעודה אינם מספיקים כשלעצמם.

שיעור ראשון בסמסטר א': ז' בחשוון ה'תשע"ט, 16.10.2018.

שיעור אחרון בסמסטר א': ט' בשבט ה'תשע"ט, 15.1.2019.

שיעור ראשון בסמסטר ב': כ"א באדר א' ה'תשע"ט, 26.2.2019.

שיעור אחרון בסמסטר ב': ט"ו בסיוון ה'תשע"ט, 18.6.2019.

הרשמה:

ההרשמה מתבצעת דרך מזכירות המחלקה. תשלום באמצעות שובר לבנק.

עלות רישום לכל קורס בנפרד: ₪ 835.

עלות רישום לתכנית המלאה: 5,010 ₪ (835 x 6).

* פתיחת התכנית מותנה במספר נרשמים.

ביטול לימודים: בכפוף להודעה בכתב כמפורט בטופס ההרשמה, ניתן לבטל רישום ולקבל החזר כספי עד 30 ימים מתחילת הלימודים.

תשלומים: ברישום לסדרת הקורסים המלאה, שובר התשלום יחולק למקדמה על סך של כ-3,300 ₪ והיתרה בשוברי תשלום שישלחו בדואר דרך שכר לימוד.

צרו אתנו קשר!

המחלקה לספרות משווה, לימודי תעודה בתיאטרון

הקמפוס הצפוני, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן

בניין 1004, קומה ראשונה, חדר 105.

טל.: 03-531-8281 | 052-255-5716 | 052-369-5834

כתובת דוא"ל: Gr.comlit@biu.ac.il

אתר: <http://comlit.biu.ac.il/theatre>

 TheatreBarIlan

מערכת שעות:

שעות	סמסטר א, יום ג	סמסטר ב, יום ג
10:00 עד 11:30	יהודים ואריסטוקרטים בראי הבמה והמסך (פרופ' יהודה מורלי)	התיאטרון בישראל – מדיניות תרבותית וקונטקסט חברתי (ד"ר עירית פוגל-גבע)
12:00 עד 13:30	התיאטרון הישראלי והמחזאות המקורית (מר רועי הורוביץ)	סצנות ניתוח וביצוע – ממחזה כתוב להצגה (From Page To Stage) (מר רועי הורוביץ)
14:00 עד 15:30	(חלון זמן / סמינר מחלקתי)	(חלון זמן / סמינר מחלקתי)
16:00 עד 17:30	לצחוק עם הצרפתים: תולדות הקומדיה בצרפת – עד המאה ה־18 (פרופ' יהושע אלקולומברה)	לצחוק עם הצרפתים: תולדות הקומדיה בצרפת (חלק ב') המאות ה־19, ה־20 וה־21 (פרופ' יהושע אלקולומברה)

השיעורים מתקיימים בקמפוס הצפוני באוניברסיטת בר אילן, רמת גן.

הקורסים שלנו:

- התמקדות במחזאות ישראלית ועולמית מקורית, על היבטיה האקטואליים.
- התנסות במעבר מ"מחזה כתוב" ל"הצגה על במה", תוך קריאה צמודה בטקסטים השונים.
- מעקב אחר התפתחותה של הקומדיה והתעצבותה מראשית לידתה ועד ימינו; זאת תוך התרכזות באמנויות המופע בצרפת ובמחזאות היהודית.
- מבט פנורמי לצד מיקוד בהקשר החברתי של התיאטרון הישראלי והעולמי כפי שהוא מתגלם בתיאטראות שונים מן המרכז והשוליים (לרבות פרינג').
- בחינת ערוצי התמיכה הכלכלית ועקרונות התקצוב, הקשורים בשיקולי בניית רפרטואר והנכחתו במרחב הציבורי.

יהודים ואריסטוקרטים בראי הבמה והמסך (01-912-33)

במהלך הקורס ינותחו מחזות, סרטים וטקסטים שבהם מופיע המוטיב של העימות בין יהודים ואריסטוקרטים. עימות זה מהווה מפתח להבנה של יצירות רבות מתחילת המאה העשרים. דרך זוויית ראייה זאת נגלה מחזאים וסופרים יהודיים, כמו: גולדפדן, הרצל, סבואר, נוזייר, בכר, ונחשוף מסרים גלויים או סמויים ביצירות אנטישמיות שבהן יהודים הוצגו כאריסטוקרטים החדשים.

על המרצה: יהודה (ז'אן ברנרד) מורלי הוא פרופסור אמריטוס בחוג ללימודי התיאטרון באוניברסיטה העברית. הוא למד ספרות, פילוסופיה ותיאטרון באוניברסיטת הסורבון בפריס. במקביל למד משחק בבית הספר של ז'אק לקוק ובתי הספר של הבמאים פייר דבוש ואנטואן ויטז. שימש כמרצה באוניברסיטאות סורבון, ריו דה ז'נרו, תל-אביב, בר-אילן, העברית, ובמכללות המתמחות בהוראת תיאטרון וקולנוע. כיהן כראש החוג ללימודי התיאטרון באוניברסיטה העברית. כתב מספר ספרים, בניהם: החיים הכתובים – ביוגרפיה של ז'אן ז'נה (פריס, 1988) קלודל כבמאי (בוזנסון, 1998), ז'נה כתיאורטיקן של התיאטרון (ניזיה, 2009), היצירה הבלתי אפשרית – קלודל, ז'נה, פליני (פריס, 2013), מהפכה בגן עדן (אלקנה, 2015). בנוסף לכך הוא כתב וביים מספר מחזות שהוצגו בצרפת ובישראל, מתוכם: גימפל תם (תיאטרון החאן, 1982) בית קברות לבובות (תיאטרון לאומי דה-שאיו, 1983), היפה והחיה (תיאטרון החאן, 1984), ויכוח ברצלונה (תיאטרון החאן, 1992) וקולות (אספקלריה, 2006).

סמסטר א', יום ג', 10:00 עד 11:30

התיאטרון הישראלי והמחזאות המקורית (01-910-33)

התיאטרון הישראלי הוא זירת פעילות אינטנסיבית (שלא לומר, אינפלציונית) ורבת-פנים. במהלך הלימוד, ננסה לשרטט את קלסתר פניו. בין היתר, נעמוד על

יחסה האמביוולנטי של היהדות לעצם העיסוק בתיאטרון ונדון במאפיינים בולטים של הרפרטואר המוצג במקומותינו: המגמה הרווחת של עיבוד יצירות ספרותיות לבמה, מרכזיות העיסוק בשואה ובאקטואליה, המחזאים הבולטים (לוי, אלוני, סובול), התעצמות 'הקול הנשי' בשנים האחרונות, ועוד. הלימוד יתבסס על הרצאות פרונטאליות, דיונים בכיתה, צפייה בקטעי וידאו, וכן:

ביקור מאורגן בהצגות תיאטרון ומפגש עם שחקנים ואישים בולטים בתחומי העשייה התיאטרונית בארץ!

על המרצה: רועי הורוביץ הוא במאי, שחקן ומרצה לתיאטרון. בוגר הסטודיו למשחק בהנהלת ניסן נתיב, ותארים ראשון ושני בהצטיינות בחוג לתיאטרון באוניברסיטת תל אביב. דוקטורנט במחלקה לספרות משווה באוניברסיטת בר אילן ומרצה לתיאטרון באוניברסיטה של טקסס, אוסטיין. בין ההצגות שביים: "רישיון לחיים", "משפט פולארד" (התיאטרון הקאמרי), "משהו טוב" (התיאטרון הלאומי הבימה), "רביעייה" (תיאטרון הספרייה). כשחקן הופיע ב-"מיי פירסט סוני", "שעונים", "המתנדב", "פזמון לקרואסון, והמבין...לוי" ועוד.

סמסטר א', יום ג', 12:00 עד 13:30

לצחוק עם הצרפתים: תולדות הקומדיה בצרפת – עד המאה

ה־18 (01-651-33)

הקורס יסקור את תולדות הקומדיה בצרפת, מימי הביניים ועד המאה ה־18 (ובכלל). דיון מיוחד יוקדש למחזאים שהם עמודי הקומדיה הצרפתית תוך כדי ניתוח של יצירותיהם הבולטות. רוב הקורס יעסוק ביצירות התיאטרון אך מספר הרצאות יוקדש להשפעת התיאטרון על הקולנוע הקומי במאה ה־20 (ועיבוד מחזות לקולנוע; גלגול מוטיבים וסיטואציות קומיים ביצירות קולנועיות). הקורס מחולק לפי תקופות ומחברים, בהם: הפארסה של ימי הביניים, מולייר, דידרו, מריבו, בומרשה.

על המרצה: יליד צרפת. פרופ' יהושע אלקולומברה קיבל תואר שני ושלישי בלימודים קלאסיים ובפילוסופיה מאוניברסיטת סורבון (פריז). עוסק ביחסי הגומלין בין מורשת היהדות ומורשת יוון ורומי בתרבות המערב. פרסם ספרים ומאמרים בתחום השירה והתיאטרון הצרפתיים, הפילוסופיה היהודית והמדרש. חבר המערכת של כתב העת Perspectives של האוניברסיטה העברית בירושלים. מנהל הקתדרא ע"ש סימון וייל לחקר השואה והמרי. יו"ר הועדה האקדמית של מרכז דהאן לתרבות, חברה וחינוך במורשת יהדות ספרד והמזרח.

סמסטר א', יום ג', 16:00 עד 17:30

התיאטרון בישראל – מדיניות תרבותית וקונטקסט חברתי

(01-913-33)

הקורס יסקור ויתחקה אחר מדיניות התרבות בישראל בכלל והתיאטרון ותיאטרון הפרינג' בפרט תוך מיפוי התחום בהיבט גאוגרפי, דמוגרפי וחברתי. בקורס תינתן תמונה לתופעת התיאטרון בישראל שאין לה אח ורע בארץ ובעולם. למעלה מ-70% מרפרטואר המחזות של התיאטרון הישראלי הינו מקורי ועוסק בסוגיות חברתיות וקהילתיות. ההרצאות ילוו בחלקן במצגות, הדגמות וקטעי וידאו. נעניין במבחני תמיכה וקריטריונים, חוברות מידע, טקסטים ותכניות המיועדות לקהל המנויים.

השיעורים ילוו בסיור וירטואלי בתיאטרון הישראלי, מפגשים והרצאות של מרצים אורחים, מנהלי מוסדות תרבות ובעלי תפקידים.

על המרצה: ד"ר עירית פוגל-גבע מתמחה ביישוב סכסוכים באמצעות תרבות ואמנות; משפטנית (תואר ראשון); מוסמכת למגשרת בבתי המשפט; חוקרת ומרצה בתחום תיאטרון וקהילה. מילאה תפקידים רבים בייעוץ, ריכוז וניהול פרויקטים הקשורים לתרבות ואמנות. מ-2007 מנהלת את המחלקה לתיאטרון ופרינג' במשרד התרבות והספורט.

סמסטר ב', יום ג', 10:00 עד 11:30

סצנות ניתוח וביצוע – ממחזה כתוב להצגה

(33-911-01) (From Page To Stage)

מהו תהליך העבודה ההופך מחזה כתוב למופע תיאטרוני? מה מתבצע במהלך החזרות להפקה? במהלך הלימוד נשיב לשאלות אלה תוך עמידה על תרומתו הייחודית של כל אחד מן השותפים למעשה ההרכבה של 'הצגת תיאטרון'. הלימוד ייעשה באמצעות קריאה משותפת, שהויה ודקדקנית, של סצנות נבחרות מתוך הקאנון העולמי והיהודי-ישראלי (ואל תתפלאו, אם פה ושם, במהלך המפגשים, תמצאו עצמכם גם עולים לבמה ומשחקים...).

על המרצה: רועי הורוביץ הוא במאי, שחקן ומרצה לתיאטרון. בוגר הסטודיו למשחק בהנהלת ניסן נתיב, ותארים ראשון ושני בהצטיינות בחוג לתיאטרון באוניברסיטת תל אביב. דוקטורנט במחלקה לספרות משווה באוניברסיטת בר אילן ומרצה לתיאטרון באוניברסיטה של טקסס, אוסטיין. בין ההצגות שביים: "רישיון לחיים", "משפט פולארד" (התיאטרון הקאמרי), "משהו טוב" (התיאטרון הלאומי הבימה), "רביעייה" (תיאטרון הספרייה). כשחקן הופיע ב-"מיי פירסט סוני", "שעונים", "המתנדב", "פזמון לקרואסון, והמבין... לוי" ועוד.

סמסטר ב', יום ג', 12:00 עד 13:30

לצחוק עם הצרפתים: תולדות הקומדיה בצרפת – המאות ה-19,

ה-20 וה-21 (01-652-33)

הקורס יסקור את תולדות הקומדיה בצרפת מן המאה ה-19 עד המאה ה-21. דיון מיוחד יוקדש למחזאים שהם עמודי הקומדיה הצרפתית, תוך ניתוח של יצירותיהם הבולטות. רוב הקורס יעסוק ביצירות התיאטרון אך מספר הרצאות יוקדש להשפעת התיאטרון על הקולנוע הקומי (עיבוד מחזות לקולנוע; גלגול מוטיבים וסיטואציות קומיים ביצירות קולנועיות). הקורס מחולק לפי תקופות ומחברים: הקומדיה הרומנטית, תיאטרון ה-"בולבר" (לביש, קורטלין, פיידו), תיאטרון האבסורד (יונסקו), מחזאים יהודיים, יסמינה רזה ועוד. יצירות קולנוע של הבמאים: אריק רומר, פרנסואה טריפו, אריאן מנושקין, ז'ראר אורי, פרנסיס וובר.

על המרצה: יליד צרפת. פרופ' יהושע אלקולומברה קיבל תואר שני ושלישי בלימודים קלאסיים ובפילוסופיה מאוניברסיטת סורבון (פריז). עוסק ביחסי הגומלין בין מורשת היהדות ומורשת יוון ורומי בתרבות המערב. פרסם ספרים ומאמרים בתחום השירה והתיאטרון הצרפתיים, הפילוסופיה היהודית והמדרש. חבר המערכת של כתב העת Perspectives של האוניברסיטה העברית בירושלים. מנהל הקתדרה ע"ש סימון וייל לחקר השואה והמרי. יו"ר הועדה האקדמית של מרכז דהאן לתרבות, חברה וחינוך במורשת יהדות ספרד והמזרח.

סמסטר ב', יום ג', 16:00 עד 17:30

למה ללמוד אצלנו?

- ✓ בגלל המרצים המצוינים, המשלבים בין מחקר אקדמי לעשייה ומעורבות עמוקה בעולם התיאטרון.
- ✓ בשל המפגש החד פעמי עם דמויות ונציגים מן השורה הראשונה של עולם התיאטרון, החל משחקנים בעלי מוניטין עולמי, במאים עטורי פרסים, דרמטורגים, ומנהלי מוסדות תרבות.
- ✓ בזכות הגישה הרב תחומית של תכנית החותרת לטיפוח הדיאלוג בין מסורת למודרניות, בין יהדות לאוניברסליות, ובין ישראל לכלל העמים.
- ✓ בתכנית תרכשו כישורי ניתוח והיכרות עם השלבים השונים ביצירת הצגות, החל מכתביבת המחזה, עבור במשחק, וכלה בפן הכלכלי של תקצוב והפצה של רפרטואר תיאטרוני בשדה התרבותי.
- ✓ בשל הצפייה בטקסטים נדירים של תזכו לראות מחוץ לתכנית.
- ✓ בשל הצפייה בהצגות תיאטרון כחלק מסיורים לימודיים של התכנית, המטפחים נקודת מבט חדשה ופרספקטיבה ביקורתית.